

POSUDEK NA MAGISTERSKOU DIPLOMOVOU PRÁCI VLASTY ZAJÍCOVÉ

Vinné sklepy Vicenta Blasca Ibáñeze ve dvou českých překladech

Diplomantka zpracovala zajímavé translátologické téma, které mj. nabízí porovnání dvou českých překladů z hlediska překladatelské normy u dvou verzí, mezi jejichž vydáními leží téměř 30 let (K. Vít-Veith 1927, V. Cibula 1956), což je již dostatečný a žádoucí odstup mezi dvěma překlady. Práci si přehledně rozdělila do 10 oddílů, z nichž obsáhlá 2.kapitola je věnována životu a dílu Vicenta Blasca Ibáñeze a kapitola třetí charakterizuje román *La Bodega (Vinné sklepy)*, předmět hlavního diplomantčina zájmu. Ve 4. kapitole uvádí bio-bibliografické portréty obou překladatelů a v oddílech pátém až sedmém, které jsou těžištěm této deskriptivní práce, přistupuje k vlastní translátologické analýze originálu a obou překladů na základě vytčených hledisek a pojmosloví příručky španělské translátoložky Rosario García Lópezové *Guía didáctica de la traducción de textos idiolectales* (2004). V Závěru s Shrnutím se přihlašuje k názoru M. Hraly, že doslovný překlad zastarává mnohem rychleji než překlad volný, souhlasí s míněním vedoucího své práce, vyjádřeným v jeho dějinách českých překladů ze španělštiny (2005), že překlad Víta-Veitha byl archaický již v době svého vydání a že na styl překladatele mohlo mít v tomto konkrétním případě vliv jeho odborné spisovatelství v oblasti právní literatury. Diplomantka se též ztotožňuje s mým názorem, že vznik jak prvního, tak druhého převodu souvisel s dobovou kulturní a politickou situací v Československu - v prvním případě souzněla mnohá překládaná díla Blasca Ibáñeze s československými vazbami na Francii a s celkem negativním postojem Hradu vůči katolické církvi, v druhém případě, jak dokládá též doslov Oldřicha Běliče, s vypjatým "třídním bojem" a orientací na "socialistickou revoluci" v Československu padesátých let 20. století.

V translátologické analýze originálu a obou překladů diplomantka pomocí několika sond přesvědčivě prokázala projevy dobové normy, ale též osobních idiolektů obou překladatelů, přičemž uvedla až frapantní příklady velkých posunů či přímo neporozumění významu u obou překladatelů, zároveň však správně rozlišila zásadně různou míru takových případů v obou překladech. Na druhé straně objektivně vystihla situace, kdy mladší překladatel nekriticky (někdy doslovně) čerpal z interpretace překladatele staršího. Konstatuje též náležitě, že přes některé posuny a chyby v interpretaci je Cibulův překlad adekvátnější i přijatelnější. Její závěry o politické motivovanosti překládání děl Blasca Ibáñeze za československé První republiky a nového vydání románu *Vinné sklepy* v polovině padesátých let jsou podepřeny důkazy mimo veškerou pochybnost (např. i doslovy K. Víta-Veitha a O. Běliče, byť k rozdílným románům). Rozsah i kvalita připojené bibliografie jsou pak podle mého mínění více než postačující.

K diplomové práci V. Zajícové mám jen několik výhrad rázu spíše formálního. Tak na s. 9, 12, 29, 33, 34, 39, 58, 101, 104, 106, 117, 122, 135 ad. jsou překlady nebo menší vynechávky či naopak přemíra interpunkce. Na s. 40 není zřejmé, že doslov překladatele byl otištěn již v prvním vydání, tedy r. 1924, a že diplomantka cituje ze třetího vydání pouze proto, že v tomto vydání (avšak pouze v sešitové podobě!) je doslov paginován (v obou předchozích i v posledním vydání je bez paginace). Na s. 104 sice diplomantka podotýká, že španělská norma označení přízvučky doznala časem různých změn, ale zvláště označení přízvučky u slov končících na -n a -s se na změnilo zásadně. Nejsem si jist, že i tyto zdánlivě bezvýznamné rozdílnosti zaznamenávají poznámky pod čarou ve španělském kritickém vydání, na něž se diplomantka odvolává. Na s. 5 pak je možné případně uvažovat o tom, že jména

začínající majuskulí (Águila) se v případě přízvučných samohlásek psala bez přízvuku (tak i dnes se leckdy setkáme s psaním jmen jako Íñigo nebo Águeda v tištěné podobě bez přízvuku). Několik sporných míst v diplomantčině textu se týká stylu. Např. na s. 107 by bylo třeba doplnit: např. *prózy Námořský papež* Na s. 108 (1. řádek) je nesprávná formulace ... je shodný jako v předchozí... Náležitý tvar by byl *...je shodný s...* nebo *...je stejný jako...* Na s. 112 by se formulace Slovo "*proklet*" ... mělo nahradit např. takto: *Výraz "proklet" (nebo Tvar "proklet")*. Na s. 118 diplomantka zbytečně podezírá V. Cibulu, že nerozuměl výrazu "ajorros". Překladatel jistě dešifrovat "ajorros" jako "ahorros" a prostě použil běžného frazeologismu "udělat stojku" ze slangu českých pracujících (ve významu "odevzdat peníze ženě - vyspat je takto z kapes"), kterým poněkud expresivně doplnil autorovo vyprávění. Na s. 121 pak diplomantka z nepozornosti použila v jednom řádku dvakrát stejné příslovce. Škoda že neuvádí alespoň stručnou charakteristiku práce Jany Šimkové na shodné téma z roku 1981 (viz Bibliografie). Do srpna 2008, kdy bylo dokončeno zpracování databáze diplomových prací Ústavu translatologie, jsem o existenci takové diplomové práce neměl žádné informace. Uvedené výhrady nijak nesnižují jinak příkladný diplomantčin výkon, za který navrhuji ohodnotit magisterskou práci Vlasty Zajícové známkou *výborně*. Pokud by diplomantka tuto práci ve výše uvedených a snad i v některých dalších ohledech upravila (např. by bylo třeba sjednotit psaní bibliografických údajů pod čarou) a v pasážích věnovaných translatologické analýze by ji ještě rozšířila, mohla by podle mého názoru tento přesvědčivý výsledek svého úsilí předložit jako *práci rigorózní*.

V Praze dne 19. ledna 2009

doc. PhDr. Miloslav Uličný

